

Bestuursstaf
Directie Communicatie

Kalvermarkt 32
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Contactpersoon
J. Kuiper

18 FEB 2022

Datum
Onderwerp Deelbesluit op uw Wob-verzoek

Geachte [REDACTED]

Op 10 december 2021 heeft u per e-mail een verzoek ingediend als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). In uw verzoek vraagt u naar informatie over de besluitvorming van de missie Uruzgan. De Wob-coördinator heeft met u overlegd en afgesproken dat uw Wob-verzoek in twee delen zal worden behandeld. Deel één, dat nu voorligt, is uw verzoek om openbaarmaking van het militaire advies over deelname van Nederlandse eenheden aan de operatie International Security Assistance Force (ISAF) in Uruzgan, Afghanistan in 2005.

In antwoord op uw verzoek besluit ik het militair advies ISAF Zuid Afghanistan van 27 oktober 2005 grotendeels openbaar te maken. Ik heb uit het militaire advies een passage op bladzijde 4 en 5 onleesbaar gemaakt, op grond van artikel 10, eerste lid en onder b van de Wob (Veiligheid van de Staat). Deze informatie kan tot op de dag van vandaag inzicht geven in de inlichtingenpositie van de Krijgsmacht. Deze informatie maak ik niet openbaar.

In dit militair advies staan de persoonsgegevens van de steller vermeld, zoals naam, telefoonnummer en e-mailadres. Deze persoonsgegevens maak ik op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob niet openbaar. Deze medewerker treedt niet vanwege zijn functie in de openbaarheid. Daarnaast voegen persoonsgegevens van de medewerker, zoals naam en telefoonnummer, niets toe aan de inhoud van de documenten. Gelet hierop wegen de belangen van de medewerkers dat hun persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd zwaarder dan het belang van openbaarheid. Dat betekent dat ik deze persoonsgegevens onleesbaar maak.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De Minister van Defensie
voor deze
De Secretaris-Generaal

mr. G.E.A. van Craaikamp

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit bezwaar indienen bij de Minister van Defensie. Het bezwaarschrift dient te worden gericht aan Dienstencentrum Juridische Dienstverlening, Commissie advisering bezwaarschriften Defensie, Postbus 90004, 3509 AA Utrecht. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, een dagtekening bevatten en van de naam en het adres van de indiener zijn voorzien. Uit het bezwaarschrift moet duidelijk blijken tegen welk besluit en op welke gronden bezwaar wordt gemaakt.

Defensie

Plain 4
2500 ES 's-Gravenhage
Postbus 20701
www.mindf.nl

Steller:

Telefoon

Fax

E-mail @mindf.nl

Nota

Aan De Minister
De Staatssecretaris

D.t.v. De SG

I.a.a. De DAB

Datum 27 oktober 2005

Ons kenmerk 52005008294

Onderwerp Militair advies ISAF zuid Afghanistan

Gisteren heb ik aan u mijn militaire advies gebrieft. In bijlage gelieve u aan te treffen het definitieve schriftelijke militair advies.

DE COMMANDANT DER
STRIJDKRACHTEND.L. Berlijn
Generaal

Bij beantwoording datum, ons kenmerk, en onderwerp vermelden

Nota

Defensie

Ministerie van Defensie

Defensiestaf
Directie Operaties
Operationele Plannen (J5)Plein 4
2500 ES 's-Gravenhage
Postbus 20701
www.mindef.nl

Steller:

Telefoon

Fax

E-mail [@mindef.nl](mailto: @mindef.nl)Aan De Minister
De Staatssecretaris

D.i.v. De SG

I.a.a. De DAB

Datum 27 oktober 2005

Oms kenmerk

Onderwerp Militair advies ISAF zuid Afghanistan

1. Inleiding

De NAVO heeft besloten om medio volgend jaar operaties uit te gaan voeren in de provincies Helmand, Kandahar, Zabol, Uruzgan, Nimruz en Day Kundi in zuid Afghanistan (*stage III*). Nederland heeft tijdens de *Force Generation Conference* op 25 juni j.l. met uw instemming laten weten onder voorwaarden bereid te zijn een bijdrage te leveren aan ISAF stage III. Deze bijdrage zal zich concentreren op de provincie Uruzgan. De voorwaarden zijn de volgende:

- finale politieke goedkeuring in Nederland;
- een bijdrage van een relevante internationale partner in de provincie Uruzgan;
- voordat de opbouwoperatie in Uruzgan aanvangt dienen Nederlandse F-16's en Apache helikopters operationeel te zijn op het vliegveld van Kandahar;
- de NAVO dient plannen te ontwikkelen voor de transitie van OEF naar ISAF en voor de synergie tussen deze twee operaties; Nederlandse militairen zullen niet onder bevel van OEF worden gesteld;
- de gemeenschappelijke activiteiten op het vliegveld van Kandahar moeten worden gefinancierd middels NAVO *common funding*;
- de maximale personele sterkte van het Nederlandse detachement bedraagt 1000 man dan wel 1200 man als NL de leiding heeft over de zuidelijke regio; de F-16 bijdrage blijft buiten deze plafonds aangezien de F-16's zijn aangeboden voor inzet in geheel Afghanistan;
- instemming met de door Nederland voorziene incrementele opbouw van de personele sterkte in Uruzgan; het besluit tot overgang van de ene naar een volgende fase wordt door Nederland genomen.

Inmiddels is de bijdrage aan ISAF in zuid Afghanistan, inbegrepen bovenstaande voorwaarden, geformaliseerd met een *Force Preparation Message* aan NAVO.

In deze nota geef ik u mijn militaire advies over deelname van Nederlandse eenheden aan deze operatie. Achtereenvolgens komen de volgende onderwerpen aan de orde: de doelstellingen en het operatieconcept van de NAVO alsmede de afgeleide taken voor de Nederlandse eenheden; een beschrijving van de invloed van de omgeving; het Nederlandse operatieconcept; de risico's bij het uitvoeren van de missie en de maatregelen om deze risico's tegemoet te treden; het vereiste militaire vermogen; de tijdlijnen; de bevelsstructuur; de *rules of engagement*; de overgang van OEF naar ISAF; de uitgaven voor deze missie. Ik rond af met mijn conclusies.

Bij beantwoording datum, oms kenmerk, en onderwerp vermelden

Datum

21 oktober 2005

Ons kenmerk

2. Doelstelling en operatieconcept NAVO; afgeleide taken voor Nederlandse eenheden

Op 13 september j.l. is het mandaat van ISAF middels resolutie 1632 met een jaar verlengd tot 13 oktober 2006. Uitgangspunt blijft dat de Afghaanse autoriteiten verantwoordelijk zijn voor het proces van staatsvorming en voor de stabiliteit en veiligheid van Afghanistan. Het doel van de ISAF-operatie is het assisteren bij het vergroten van de veiligheid en stabiliteit in de provincies om de centrale Afghaanse regering in staat te stellen haar invloed en autoriteit te vergroten.

De NAVO is momenteel doende het operatieconcept van ISAF aan te passen aan de situatie in zuid en oost Afghanistan die minder *permissive* is dan bijvoorbeeld de situatie in Baghlan. Om aan haar hoofddoelstelling tegemoet te komen voorziet NAVO twee hoofdtaken: *stability-operations* en *security-operations*. Deze hoofdtaken wijken niet af van de taken voor het PRT in Baghlan met uitzondering van één nieuw element. Binnen de *security-operations* worden naast de bekende *force protection* taken offensieve operaties niet uitgesloten. Het betreft hier inlichtingen-gedreven operaties met als doel groeperingen die de autoriteit van de Afghaanse regering aantasten op te sporen en aan te grijpen met letale en niet-letale middelen. Dergelijke operaties worden ook wel aangeduid als *counter insurgency operations*. Deze worden onderscheiden van *counter terrorism operations* (CT); CT-operaties betreffen het aanvallen van belangrijke terroristen, vermeld op de zogenaamde *high value target list* ('kill or capture'). Voorzien is dat CT-operaties de verantwoordelijkheid blijven van OEF. ISAF zal geen CT-operaties uitvoeren.

De volgende taken voor het Nederlandse detachement zijn afgeleid van het operatieplan van de NAVO:

- assisteren van de centrale Afghaanse regering, *United Nations Assistance Mission in Afghanistan* (UNAMA), *lead nations* en donorlanden bij de *Security Sector Reform* (SSR) en het post-Bonn proces;
- assisteren van de centrale Afghaanse regering bij het uitbreiden van haar aanwezigheid en invloed op de voornaamste gebieden van bestuur in de provincie Uruzgan;
- assisteren van de Afghaanse regering bij het DIAG-proces (*Disbandment of Illegal Armed Groups*);
- binnen de beschikbare middelen en mogelijkheden op termijn - en in overleg met het Nederlandse ministerie van Buitenlandse zaken - faciliteren van het opbouwproces in de provincie Uruzgan;
- verzamelen, verwerken en verspreiden van informatie die voor de voortgang van de ontwikkelingen en voor de veiligheid van de Nederlandse militairen, andere ISAF militairen en Afghaanse veiligheidsinstanties van belang zijn;
- garanderen van de logistieke ondersteuning van de operatie;
- vergroten van het vertrouwen, acceptatie en het gevoel van veiligheid bij de bevolking van Uruzgan door presentie, vooral door het uitvoeren van patrouilles, *hearts and minds* projecten en informatie-operaties;
- assisteren van de Afghaanse overheid en de Verenigde Staten – G8 *lead nation* – bij het opbouwen, opleiden en begeleiden van de Afghan National Army (ANA); NAVO studeert op de mogelijkheden om de Amerikaanse *Embedded Trainingteams* (ETT) op termijn over te laten gaan in *ISAF Operational Monitoring and Liaison teams* (OMLT). Deze teams zijn betrokken bij de training, monitoring en begeleiding van ANA-eenheden tijdens operaties.

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

- assisteren van de ANA bij het uitvoeren van *counter-insurgency* operaties (dus geen assistentie bij CT operaties onder OEF);
- assisteren van de Afghaanse overheid en Duitsland – G8 *lead nation* – bij het opbouwen, opleiden en begeleiden van de ANP;
- assisteren van de Afghan National Police (ANP) bij de interne coördinatie en de coördinatie met de ANA en ISAF.
- assisteren van de Afghaanse overheid en het Verenigd Koninkrijk – G8 *lead nation* – bij de *counter narcotics* inspanningen.

3. Beschrijving van de Invloed van de omgeving

A. Opstelling partijen

Opposing Militant Forces. Met name in zuid, zuid-oost en oost Afghanistan blijven de *Opposing Militant Forces* (OMF) actief. Deze OMF omvatten aanhangers van het voormalige Taliban Bewind, Al-Qa'ida (AQ) strijders en de 'Hizb i Islami Gulbuddin (HIG). In Uruzgan wordt het grootste deel van de OMF gevormd door de Taliban. Op dit moment bestaan er geen aanwijzingen dat de HIG actief is in de provincie. De rol van AQ bestaat vooral uit het steunen van de Taliban middels financiering, inlichtingenondersteuning, planning en training van strijders in Pakistan. De aanwezigheid van AQ in Uruzgan bestaat uit een onbekend aantal individuele strijders die volledig zijn geïntegreerd in de organisatie van de Taliban.

De Taliban kan worden onderverdeeld in drie groepen, *guerrilla*, *underground* en *auxiliary*. De *guerrilla* voert daadwerkelijk de acties en aanslagen uit. Het *underground*-deel draagt zorg voor de commandovoering, het verzamelen van inlichtingen, het plannen van acties en het trainen van de strijders. De *auxiliaries* dragen zorg voor de logistieke ondersteuning en voeren activiteiten uit zoals het runnen van de *safe houses* en wapenopslagplaatsen, het ondersteunen van verplaatsingen, het zekerstellen van de steun van de bevolking en het genereren van financiële middelen (m.n. uit de drugshandel). Op dit moment is er onvoldoende informatie beschikbaar om een inschatting te kunnen geven over de sterkte van het *underground*- en *auxiliary*-deel. Een inschatting van de sterkte van het *guerrilla*-deel van Taliban in Uruzgan komt uit op ongeveer 350 strijders. Het potentieel aan strijders is echter vele malen groter.

De strategie die de OMF hanteren is erop gericht de politieke macht te verkrijgen waarbij het uitgangspunt is dat de grote massa van de (Pashtun)bevolking in het Zuiden, naarmate de strijd langer duurt, het politieke doel in toenemende mate zal steunen. Het oogmerk van het optreden van de OMF in Uruzgan is te voorkomen dat de coalitie-eenheden en de lokale autoriteiten grip op de provincie krijgen, dit om Uruzgan te kunnen blijven gebruiken als veilige uitvalsbasis, om van daaruit operaties uit te voeren in overige delen van de zuidelijke regio. Deze doelstelling trachten de OMF onder andere te bereiken door de volgende activiteiten:

- een intensieve observatie van alle activiteiten van de coalitietroepen, en de Afghaanse veiligheidsdiensten. Hierdoor ontstaat een gedegen inlichtingenbeeld dat door de strijders gebruikt wordt bij het voorbereiden en plannen van hinderlagen;
- het uitvoeren van hinderlagen, overvallen en aanslagen met IED's op patrouilles van de coalitietroepen en de Afghaanse veiligheidsdiensten;

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

- het beschieten van bases met raketten en mortieren;
- het afdwingen van steun van de bevolking door propaganda gericht tegen de lokale overheden en de coalitietroepen en door intimidatie van iedereen die met de coalitietroepen en de lokale overheden samenwerkt;
- het verstoren van de opbouw door het aanvalen van (logistieke) aanvoerlijnen (met name de weg van Kandahar naar Tarin Kowt) en door het NGO's onmogelijk te maken steunprojecten in de provincie te ontplooiën;
- het beperken van de bewegingsvrijheid van de coalitietroepen door het aangrijpen van de aanvoerlijnen.

Daarnaast zullen de OMF de directe confrontatie niet uit de weg gaan als zij door de coalitie of het Afghaanse leger worden bedreigd. De OMF maken bij hun acties gebruik van klein kaliber wapens, *rocket propelled grenades* (RPG), terugstootloze vuurmonden, 107 en 122 mm raketten, mortieren, IED's, luchtafweermitrailleurs en draagbare luchtafweersystemen.

Pakistan vormt het achterland van de OMF. De Pakistaanse autoriteiten lijken niet bereid of in staat deze situatie binnen enkele jaren te veranderen. In de zuidelijke provincies van Afghanistan vindt het merendeel van het optreden van de OMF plaats vanuit de zogenaamde vrijplaatsen. Dit zijn gebieden waar de OMF veel steun hebben van de lokale bevolking en de Afghaanse autoriteiten weinig grip op de situatie hebben. Uruzgan en de aangrenzende delen van Kandahar en Zabul vormen een dergelijke vrijplaats. Door de coalitie-eenheden in Uruzgan is waargenomen dat de OMF-strijders de laatste maanden professioneler optreden en daardoor een grotere dreiging vormen. Zo wordt er melding gemaakt van optreden in grotere groepen, betere planning en coördinatie van de activiteiten, het uitvoeren van meervoudige hinderlagen, het gebruik van effectievere IED's en de inzet van sluipschutters. Daarnaast wordt in Zuid-Afghanistan door de OMF meer gebruik gemaakt van radicale methodes zoals zelfmoordaanslagen en aanslagen op religieuze leiders. Naast deze kwalitatief toenemende dreiging wordt geconstateerd dat het aantal incidenten vanaf het voorjaar 2005 in geheel zuid-Afghanistan een stijgende lijn vertoont. Binnen de provincie Uruzgan kan het dreigingsbeeld overigens worden genuanceerd. 10.1.6

Bevolking. In Uruzgan wonen naar schatting 290.000 mensen. De hoofdstad Tarin Kowt kent circa 17.000 inwoners. De bevolking van Uruzgan bestaat vooral uit Pashtunstammen. Deze Pashtun worden in twee stamconfederaties onderscheiden, de Durrani en de Ghilzai. De Durrani kunnen verder worden onderverdeeld in de substammen Popolzai en Barakzai. Naast islamitische wetten houden de Pashtun er een eigen stelsel van ongeschreven regels op na, het zogenaamde *Pashtunwali*. Behalve de Pashtun zijn er kleinere gemeenschappen Hazara aanwezig in de provincie; in de noordelijke grensstreek tussen Dai Kundi en Uruzgan wonen Pashtun en Hazara door elkaar. Uruzgan heeft bij uitstek een traditie van problemen van intra- en interetnische spanningen.

De bevolking van het achtergebleven Uruzgan kent een hoge mate van armoede, is uiterst conservatief en Islamitisch en verleent aanzienlijke steun aan de Taliban. Er bestaat weinig steun voor het optreden van de huidige coalitie.

Bestuur. Het huidige provinciale bestuur en de veiligheidsstructuren zijn grotendeels in handen van de Popolzai. De huidige gouverneur Jan Mohammad treedt autoritair op en heeft weinig

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

draagvlak bij de bevolking van Uruzgan. Door het autocratische optreden van Jan Mohammed is het bijna niet mogelijk direct zaken te doen met lagere provinciale autoriteiten. Departementsdirecteuren durven geen zaken te doen zonder toestemming van de gouverneur. Jan Mohammad wordt verdacht van corruptie en betrokkenheid bij criminele activiteiten zoals drugshandel. Het is niet helder of president Karzai van plan is Mohammed te vervangen. Mohammad en Karzai maken overigens beiden deel uit van de Popolzal-stam. Er zijn aanwijzingen dat er schendingen van de mensenrechten plaatsvinden door de provinciale autoriteiten in Uruzgan. Bij de recente verkiezingen voor parlement en de provincieraad heeft circa 26% van de geregistreerde kiezers een stem uitgebracht. Er zijn geen vermeldenswaardige incidenten geweest.

Veiligheidsstructuren. De veiligheidsstructuren in de provincie Uruzgan zijn slecht ontwikkeld. De Afghaanse Nationale Politie (ANP) in de provincie bestaat uit ongeveer 350 slecht opgeleide agenten. Er is vooral een tekort aan gekwalificeerd middenkader. Door de gebrekkige opleidingscapaciteit zal hierin op korte termijn weinig veranderen. Sinds het verdrijven van de Taliban bestaat de basis van de politie uit lokaal geworven personeelsleden die vanwege hun afkomst een sterke binding hebben met de regio. De agenten zijn meestal door een band met een locale of regionale machthebber aan de functie gekomen. Er zijn verscheidene meldingen van machtsmisbruik door politiefunctionarissen en er zijn agenten betrokken bij handel in en transporten van drugs. In de ogen van de bevolking heeft de politie dan ook weinig legitimiteit. Daarnaast is de ANP voornamelijk actief op het terrein waar het Afghaanse leger (ANA) actief zou moeten zijn, waardoor het aan de eigenlijke taken niet toekomt. De politie-eenheden kampen tenslotte met een gebrek aan uitrusting.

De ANA is beperkt aanwezig. Op dit moment is één bataljon met circa 385 militairen gelegerd in de provincie Uruzgan. Deze militairen zijn momenteel verspreid over een viertal kampen van de coalitie. De coalitie overweegt deze eenheden te concentreren nabij de basis in Tarin Kowt. Voor het einde van dit jaar zal een tweede bataljon in de provincie Uruzgan worden gestationeerd bij de stad Deh Rawod. De ANA voert met steun van de Amerikaanse eenheden *counter insurgency* operaties uit tegen de OMF. Amerikaanse militairen in de provincie geven aan dat de ANA-eenheden van matige kwaliteit zijn en veel steun en begeleiding nodig hebben bij het uitvoeren van deze operaties. De eenheden zijn weliswaar in staat om een operatie op compagniesniveau te plannen en uit te voeren, complexe operaties met meerdere compagnieën zijn echter nog te hoog gegrepen. Daar staat tegenover dat de ANA-militairen de lokale taal en cultuur begrijpen waardoor operaties effectiever worden uitgevoerd. De militairen beschikken over onvoldoende zware wapens en voertuigen.

Naast ANA en ANP bevinden zich een aantal milities in de provincie. Eén van deze milities, 10.1-
b

. Deze milities kunnen dus een
significante risicofactor worden.

IO's en NGO's. De IO's zijn niet vertegenwoordigd in Uruzgan, op uitzondering van één VN-medewerker in het Amerikaanse PRT. In de provincie is een klein aantal nationale en internationale NGO's aanwezig. Deze NGO's zijn geografisch beperkt in hun activiteiten door het gebrek aan veiligheid.

Defensie

Datum

21 oktober 2005

Ons kenmerk

Papaververbouw en drugshandel. Uruzgan stond in 2004 op de vierde plaats op de ranglijst van provincies waar papaver werd verbouwd. In 2005 is er echter sprake geweest van een daling van de papaververbouw. De regeringscampagne tegen drugs die werd opgestart vlak na het aantreden president, heeft in Zuid-Afghanistan echter nog niet geleid tot het aanpakken van syndicaten en bij drugs betrokken bestuurders en notabelen. Er zijn sterke aanwijzingen dat de gouverneur, zijn zwager en andere overheidsfunctionarissen betrokken zijn bij de drugshandel.

Conclusie. Al met al is Uruzgan een zeer problematische en risicovolle provincie. Het zijn niet uitsluitend de gewelddadigheden die momenteel plaatsvinden maar de combinatie van probleem- en risicofactoren die alle in sterke mate aanwezig zijn in de provincie: zeer corrupte provinciale en lokale autoriteiten, het verbouwen van en de handel in drugs, corrupte en slecht functionerende politie-eenheden, een terrein dat guerrilla mogelijk maakt, een hoge mate van armoede, een sterke aanwezigheid van de OMF, een zeer conservatieve bevolking, een sterke aanwezigheid van intra- en interetnische spanningen en het ongenoegen over het optreden van de coalitie. Bij het opstarten van de missie is het essentieel vroegtijdig draagvlak onder de bevolking te verwerven door zo snel mogelijk na de ontplooiing projecten op te starten die op korte termijn zichtbare en blijvende resultaten opleveren.

Er zijn momenteel geen indicaties dat de veiligheidssituatie wezenlijk zal zijn verbeterd op het moment dat Nederlandse ISAF-eenheden actief worden in Uruzgan. Prudente planning vereist dan ook dat voor de vaststelling van de Nederlandse wijze van optreden en het daarvoor benodigde militaire vermogen wordt uitgegaan van de huidige veiligheidssituatie.

B. Terrein en weer

De provincie Uruzgan ligt in de zuidelijke uitlopers van het Hindu Kush gebergte en beslaat circa 28.500 vierkante kilometer, hetgeen overeenkomt met 70% van Nederland. De provincie is overwegend bergachtig met vooral in het noorden bergtoppen tot 4.500 meter. Dit bergachtige terrein is uitermate geschikt voor het voeren van een guerrilla. Tarin Kowt ligt op een hoogte van 1200 meter. In de omgeving van Tarin Kowt, rond de stad Deh Rawod en in het zuiden van de provincie zijn er enkele relatief vlakke gebieden. De afstand naar Kandahar, de toekomstige locatie van het regionale hoofdkwartier en de logistieke bases, bedraagt over de weg circa 100 km. Helikoptertransport tussen deze twee locaties vergt ongeveer 45 minuten. De voornaamste bevolkingscentra bevinden zich, afgezien van Tarin Kowt en Deh Rawod, in de valleien en hebben het karakter van een lintbebouwing. Het wegennet is slecht ontwikkeld. Met uitzondering van de weg tussen Kandahar en Tarin Kowt zijn de meeste wegen in het gebied te kwalificeren als verharde sporen waarover slechts kleinere voertuigen zich met lage verplaatsingssnelheden kunnen verplaatsen. Zo neemt een wegverplaatsing tussen Tarin Kowt en Deh Rawod, hemelsbreed circa veertig kilometer, ongeveer vier uur in beslag. Overigens vinden langs de weg Kandahar - Tarin Kowt de meeste aanslagen plaats. De bewoonde delen van de provincie zijn zomers met kleine voertuigen naar verwachting goed bereikbaar. Een gedetailleerde routeverkenning zal deze inschatting moeten bevestigen. Vooral 's winters zijn de bergachtige delen minder of niet toegankelijk. In alle jaargetijden geldt dat er een grote logistieke inspanning nodig is om de alle delen van de provincie te bereiken. Mede gezien de veiligheidssituatie zal veelal gebruik moeten worden gemaakt van transporthelikopters en transportvliegtuigen zoals de Hercules C-130 en de C-17 die bij Tarin Kowt kunnen landen.

Ondanks het bergachtige terrein in de provincie is het weer relatief stabiel. De temperaturen in zomer zijn hoog (een acclimatisatieperiode is nodig), in de winter dalen de temperaturen in de

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

vlakke gebieden tot enkele graden onder nul. Sneeuwval vindt doorgaans plaats boven de 2000 meter. Afgelopen winter en voorjaar heeft de sneeuw gezorgd voor isolatie van veel dorpen en overstromingen in de dalen. Tijdens de zomermaanden is er veel stof.

Samenvattend: het weer en het terrein stellen hoge eisen aan het personeel, het materieel en de logistieke ondersteuning. Geen van deze aspecten leveren echter onoverkomelijke problemen op om de missie op acceptabele wijze te ondersteunen.

C. Operatie Enduring Freedom

In het zuiden van Afghanistan worden nog regelmatig gevechtsoperaties uitgevoerd tegen de OMF. Bij deze operaties wordt nauw samengewerkt tussen de eenheden van de coalitie en de ANA. In de provincie Uruzgan beperken deze activiteiten zich vooral tot de onmiddellijke omgeving van de huidige vooruitgeschoven posten. In de overige delen van de provincie is de invloed van de coalitie-eenheden en de ANA dan ook gering en bezitten zij slechts een beperkte mate van bewegingsvrijheid. Ook de reikwijdte van het Amerikaanse PRT is door de veiligheidssituatie beperkt.

De OEF-coalitie-eenheden zullen de komende maanden het operationele tempo verhogen. Men streeft naar het aantasten van het vermogen van de OMF om na de komende winter het gebruikelijke lente-offensief te beginnen. Daartoe moet worden voorkomen dat de OMF-leiders (*guerrilla en underground*) naar Pakistan reizen om zich aldaar voor te bereiden op dit offensief. Daarnaast wil de coalitie de ondersteunende netwerken (*auxiliary*) in zuid en oost Afghanistan aanpakken. Parallel aan deze activiteiten zet de coalitie de opleiding en de training van de ANA alsmede de reconstructie-activiteiten voort. De VS besteden momenteel circa 8 miljoen dollar per jaar in de provincie aan civiel- en wederopbouwprojecten. Deze laatste concentreren zich op de aanleg en de verbetering van de infrastructuur: herstel en bouw van wegen, bruggen, scholen en dergelijke. Afgaansse organisaties en aannemers voeren deze projecten uit. Een bijzondere vorm van ondersteuning van de bevolking vormen de medische patrouilles. Amerikaans personeel bezoekt dorpen om spreekuur te houden. Het doel van deze activiteiten is echter vooral het verzamelen van inlichtingen.

De huidige coalitie legt de nadruk op de strijd tegen het terrorisme; er wordt minder aandacht gegeven aan problemen op gebieden als deugdelijk bestuur en het verbeteren van de infrastructuur. Zo wordt in Uruzgan nauw samengewerkt met lokale autoriteiten die veelal behoren bij de Popolzal stam en betrokken zijn bij corruptie en criminaliteit. ISAF kan hier een verschil maken door de aandacht meer te verdelen over alle stammen en bij de nationale autoriteiten aan te dringen op vervanging van corrupte bestuurders.

4. Operatieconcept

Algemeen. De eindsituatie voor ISAF is onveranderd gebleven: de Afgaansse autoriteiten dienen in staat te zijn zonder internationale steun de verantwoordelijkheid te dragen voor de stabiliteit en veiligheid van het land. Gezien de omvang en het karakter van de veiligheidsproblematiek is het niet realistisch te veronderstellen dat deze eindsituatie binnen de voorziene inzettermijn van het Nederlandse detachement zal worden bereikt. Een realistisch doel voor de initieel voorziene deelname van 24 maanden is te streven naar een verminderd draagvlak voor de OMF bij de bevolking van Uruzgan, een significante afname van het aantal door de OMF geïnitieerde

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

incidenten, de ontbinding van de illegale militias binnen de provincie en een aantoonbaar hogere effectiviteit van de Afghaanse veiligheidsinstanties.

Zwaartepunt van de missie. Het zwaartepunt van de Nederlandse missie is de positieve beïnvloeding van de attitude van de lokale bevolking, inbegrepen de leiders, ten opzichte van de Afghaanse autoriteiten. Indien er meer draagvlak ontstaat voor de nationale, provinciale en lokale autoriteiten zal de steun aan de OMF afnemen waardoor deze minder effectief kunnen optreden. De Afghaanse autoriteiten kunnen vervolgens meer verantwoordelijkheid nemen voor veiligheid, stabiliteit en wederopbouw. Dit zwaartepunt vergt een multidisciplinaire aanpak; militair optreden is slechts één van de elementen. Voor het veranderen van de attitude van de bevolking zullen onder andere de volgende acties worden ondernomen.

- Er zal zo spoedig mogelijk duidelijk worden gemaakt dat Nederland zich inspant om het lot van *alle* stammen en sub-stammen te verbeteren en niet slechts van de nu heersende Popolzai-stam. Hiertoe kan een interdepartementale taakgroep met bijvoorbeeld vertegenwoordigers van de ministeries van Buitenlandse zaken en Defensie alsmede (zo mogelijk) vertegenwoordigers van NGO's in een vroeg stadium gesprekken voeren met vertegenwoordigers van deze stammen. Deze gesprekken zullen overigens ook leiden tot een dieper inzicht in de onderlinge machtsverhoudingen. Te overwegen valt een dergelijke taakgroep uit te breiden met vertegenwoordigers van andere ministeries zoals Economische zaken, Landbouw en Binnenlandse zaken. In ieder geval dient lokale expertise in de taakgroep voorhanden te zijn. Mogelijk is voor de ambassade in Kaboel een adviserende of leidinggevende rol weggelegd.
- Er zal – in overleg met de Afghaanse overheid, UNAMA en de relevante G8 *lead nations* - steun worden verleend aan het SSR-proces, vooral DIAG, de afronding van de Disarmement, Demobilisation and Re-integration (DDR) (met name de reïntegratiecomponent) en de opleiding en ondersteuning van de eenheden van het Afghaanse leger en de politie. Dit past uiteraard in de lange-termijn exit-strategie. Nederlandse militairen zullen de autoriteiten en eenheden daar waar mogelijk ondersteunen met advies, opleidingen en materiële steun.
- Om voor de bevolking snel zichtbaar effect te kunnen sorteren is het noodzakelijk dat gelden uit het stabiliteitsfonds in geval van concrete projecten snel beschikbaar worden gemaakt. Daarnaast zal in het kader van de wederopbouwstrategie – in nauw overleg met het Ministerie van Buitenlandse zaken – een beroep moeten worden gedaan op de wederopbouwfondsen van Ontwikkelingssamenwerking. Relevant in dit kader is dat de VS hun wederopbouwinspanningen in Uruzgan tot eind 2006 zullen doorzetten. Het is nog niet bekend of de VS dit na 2006 zullen continueren.
- In overleg met de Afghaanse regering moet worden aangedrongen op het installeren van competente en integere bestuurders en veiligheidsfunctionarissen op provinciaal en districtsniveau. Het huidige wantrouwen in Uruzgan tegen deze functionarissen moet worden weggenomen.
- Meteen na de ontplooiing van de militaire eenheden wordt begonnen met civic-activiteiten teneinde de *hearts and minds* van de bevolking positief te beïnvloeden. Hierbij moeten de baten overigens gelijkelijk worden verdeeld over de verschillende stammen. Voor financiering van deze civic-activiteiten wordt gedacht aan een verhoogd budget van 500.000 euro per jaar. Parallel aan deze "snelle-resultaat" projecten wordt een gedegen *civil assessment* uitgevoerd teneinde kansrijke wederopbouwprojecten te inventariseren. Overigens kan

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

bovengenoemde interdepartementale taakgroep hier al voor de ontplooiing van de eenheden een aanvang mee maken. Bij de opbouw moet zo mogelijk gebruik worden gemaakt van lokale uitvoerders, arbeidskrachten en grondstoffen. Mogelijk kan een deel van de opbouwprojecten worden gecombineerd met het voorzien in *alternative livelihood* voor papaverboeren die hun productie hebben gestaakt (dit in samenwerking met de G8 *lead nation*, het Verenigd Koninkrijk). Een OS-adviseur in het PRT is essentieel voor het initiëren en begeleiden van opbouwprojecten.

Overigens, vanwege de geringe aanwezigheid van IO's en NGO's in Uruzgan en de gebrekkige daadkracht van de lokale bestuurders zal de wederopbouw slechts langzaam op gang komen. Om de bevolking toch vertrouwen te geven in de toekomst en in de Nederlandse eenheden, is het van belang snel een aantal opbouwprojecten te starten. Vroegtijdige aanvang van deze projecten is van belang teneinde de armoede te verlichten en de bevolking weer vertrouwen te geven in de Afghaanse overheid en de internationale gemeenschap. Een deel hiervan kan worden uitgevoerd door USAID. Deze Amerikaanse overheidsorganisatie is reeds werkzaam in de provincie en heeft aangegeven met Nederland te willen samenwerken en heeft hiervoor vier tot vijf miljoen dollar per jaar ter beschikking.

- Het optreden van de Nederlandse militairen zal zijn gebaseerd op respect voor de lokale bevolking, analoog aan het Nederlandse optreden in Irak en de provincie Baghlan. Presentiepatrouilles zullen worden uitgevoerd om in contact te treden met de bevolking en het gevoel van veiligheid te vergroten. Het detachement zal beschikken over een grondige kennis van de Afghaanse cultuur, basiskennis van de taal en bijvoorbeeld bij huiszoeken de lokale waarden en normen in acht nemen. Huiszoeken worden in principe alleen verricht met toestemming van de Afghaanse overheid. Vertegenwoordigers van de Afghaanse veiligheidsorganisaties (ANA en ANP) zullen zo mogelijk bij deze huiszoeken aanwezig zijn. Naast inzicht in de grondbeginselen van de islam is kennis van de lokale ongeschreven wetten (*Pashtunwali*) onontbeerlijk. Collaterale schade zal zoveel mogelijk worden voorkomen; strafexpedities zijn uiteraard uit den boze.

Dit aangrijpingspunt, de attitude van de lokale bevolking, zal in de aanloop naar de missie en tijdens de missie nader moeten worden gedifferentieerd naar de diverse groeperingen. Dit zal gebeuren aan de hand van een analyse van onder andere de opbouw van deze groeperingen de onderlinge en interne machtsverhoudingen en de historische en culturele achtergronden.

Activiteiten van het Nederlandse detachement. De Nederlandse eenheden zullen een balans moeten vinden tussen enerzijds het winnen van de *hearts and minds* van de bevolking en anderzijds het tegengaan of zelfs het elimineren van de OMF. Daartoe zullen de volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- De missieteams zullen – zoals in Baghlan – contacten leggen met belangrijke spelers in de provincie en met de bevolking om de lokale verhoudingen nauwkeurig in kaart te brengen, civic-projecten op te starten en daar waar mogelijk te coördineren en te faciliteren in het oplossen van conflicten. In eerste instanties zullen de missieteams zich beperken tot de directe omgeving van Tarin Kowt en Deh Rawod. Pas na het verkrijgen van een gedegen inzicht in de lokale omstandigheden kan de actieradius worden vergroot. Het PRT zal een bijdrage leveren aan het *civil assessment*
- Het PRT zal ook inventariseren op welke wijze kan worden bijgedragen aan het ondersteunen van de SSR. Met name het verbeteren van het optreden van de Afghaanse politie en het Afghaanse leger is een belangrijk aandachtspunt voor de missie. Daarnaast zal

 Defensie

Datum

21 oktober 2005

Ons kenmerk

het PRT steun verlenen aan plaatselijke en provinciale overheden om hun functioneren te verbeteren.

- Het *Operational Monitoring and Liaison Team* (OMLT) zal zich bezighouden met de opleiding, monitoring en begeleiding van ANA-eenheden tijdens operaties. Tijdens deze operaties van de ANA zal het OMLT onder meer zorg dragen voor het – indien noodzakelijk – aanvragen van luchtsteun. Het OMLT zal niet worden betrokken bij CT-operaties van ANA-eenheden.
- Vanuit de twee lokaties zullen presentiepatrouilles worden uitgevoerd in de bevolkingsconcentraties rond Tarin Kowt en Deh Rawod. Deze patrouilles zullen zo mogelijk – voor zover de veiligheidssituatie het toelaat – worden uitgevoerd met open jeeps om het communiceren met de bevolking te vergemakkelijken en vertrouwen te scheppen. Ook hier geldt dat de actieradius pas later zal worden vergroot.
- Het gehele detachement zal betrokken zijn bij een afgewogen en intensieve informatie-campagne. Deze campagne heeft als doel de intenties van Nederland en van de Nederlandse eenheden aan de bevolking over te brengen en bestaat onder andere uit gesprekken met belangrijke spelers en de bevolking, radio-uitzendingen, uitgifte van pamfletten en contacten met de lokale media. De centrale boodschap is dat de Nederlandse eenheden in Uruzgan zijn om de levensomstandigheden van de bewoners te verbeteren. Evenzo is het belangrijk is het de plaatselijke bevolking geen gouden bergen te beloven en te hooggespannen verwachtingen te temperen. De Afghanen zullen hun lot vooral zelf in eigen handen moeten nemen waarbij Nederland steun zal leveren.
- Te allen tijde zal er een snelle reactiemacht van pelotonsgrootte beschikbaar zijn voor het optreden in noodsituaties. Dit peloton kan worden verplaatst met transporthelikopters of met gepantserde voertuigen. In samenwerking hiermee, of onafhankelijk, kunnen gevechtshelikopters worden ingezet. Deze helikopters zullen deels worden gestationeerd op de basis bij Tarin Kowt om de reactietijd te bekorten. Daarnaast kan de inzet van de snelle reactiemacht worden gesteund door gevechtsvliegtuigen van het vliegveld van Kandahar.
- Op beperkte schaal zullen doelgerichte offensieve operaties worden uitgevoerd. Deze zijn kortdurend en zullen zich initieel vooral richten op elementen die een bedreiging vormen voor de eigen eenheden. Dit laat echter onverlet dat het – uit het oogpunt van *force protection* – ongewenst is het initiatief steeds aan de OMF te laten. Zo is het denkbaar dat op een grotere afstand van de twee *compounds* op basis van betrouwbare inlichtingen duidelijk geïdentificeerde OMF-elementen worden geneutraliseerd, bijvoorbeeld op onderkende infiltratieroutes. Dit kan door gerichte luchtacties of door tijdelijk en plaatselijk een overwicht te creëren met grondtroepen die per helikopter worden ingevlogen, ondersteund door Apaches en gevechtsvliegtuigen. Bij voorkeur worden dit soort acties uitgevoerd in brigadeverband aangezien de OMF zich niet aan de provinciegrenzen houdt en in brigadeverband meer gevechtskracht kan worden gegenereerd. Vooral bij acties samen met de coalitiegenoten kan gedurende enkele uren een beslissende en gunstige krachtenverhouding worden opgebouwd in delen van het operatiegebied.

Binnen Uruzgan is het niet mogelijk de OMF in de noordelijke berggebieden beslissend te verslaan, temeer daar in de provincie Dai Kundi – gelegen ten noorden van Uruzgan – geen wezenlijke ISAF-presentie zal zijn. De offensieve acties zijn er op gericht te OMF vast te pinnen in de noordelijke berggebieden en te voorkomen dat ze invloed kunnen uitoefenen en aanslagen kunnen plegen in de andere gedeelten van de provincie.

Defensie

Datum 21 oktober 2005
Ons kenmerk

Bij alle offensieve acties geldt nadrukkelijk dat collaterale schade moet worden voorkomen aangezien dit het draagvlak voor het Nederlandse optreden ondermijnt. Er dient een balans te worden gevonden tussen het verwachte resultaat, het risico voor de eigen eenheden en de lokale bevolking en de mogelijke neveneffecten.

Incrementele aanpak. Voor de ontplooiing van de militaire eenheden wordt gekozen voor een incrementele, fasegewijze aanpak. In drie fases wordt de sterkte van het Nederlandse detachement verhoogd door de inbreng van een relevante internationale partner. In fase 1 zijn circa 1340 militairen voorzien. Bij dit getal zijn 240 Australische militairen meegeteld; later in dit document zal de status van deze bijdrage gedetailleerd worden behandeld. In deze eerste fase zal de sterkte overigens uitgaan boven de huidige Amerikaanse en Australische presentie in Uruzgan (in totaal circa 600 militairen). In fase 2 zal de sterkte circa 1665 militairen bedragen, wederom inbegrepen de Australische inbreng. De benodigde sterkte voor de derde fase zal worden vastgesteld op basis van de ervaringen in fase 1 en 2.

De leidende gedachte is dat – gezien de veiligheidssituatie – de personeelssterkte nauwkeurig moet worden afgestemd op de intensiteit van de operaties en de geografische reikwijdte. De beslissing om over te gaan naar een volgende fase is voorbehouden aan Nederland. Het is overigens goed denkbaar dat niet alle fases binnen de voorziene twee jaar worden geïmplementeerd. De veiligheid van de Nederlandse militairen staat immers steeds voorop waarbij eveneens als consequentie moet worden geaccepteerd dat niet aan alle operatielijnen zoals voorzien in het operatieconcept van de NAVO, bijvoorbeeld *counter insurgency* operaties, in gelijke mate inhoud wordt gegeven.

De opbouwfase in de provincie Uruzgan zal pas aanvangen als de inlichtingenpositie adequaat wordt geacht en de Nederlandse jachtvliegtuigen en gevechtshelikopters inzetbaar zijn vanaf het vliegveld van Kandahar en van daaruit de opbouw kunnen ondersteunen.

Na de opbouwfase zal in fase 1 – samen met de internationale partner in het detachement – worden opgetreden vanuit twee locaties nabij de provinciehoofdstad Tarin Kowt en de stad Deh Rawod. Deze twee locaties bieden enerzijds adequate, zichtbare aanwezigheid en anderzijds de beste mogelijkheden voor de bescherming van de *compounds*. Bovendien zijn ze gelegen in de nabijheid van de twee grootste bevolkingsconcentraties hetgeen contacten met de lokale bevolking en de autoriteiten faciliteert; vanuit één locatie zou dit leiden tot langere risicovolle verplaatsingen. De twee locaties liggen op circa 40 kilometer van elkaar zodat wederzijdse ondersteuning mogelijk is. In Tarin Kowt en Deh Rawod zal worden samengewerkt met de eenheden van de ANA. De activiteiten van de missieteams van het PRT en de patrouilles zullen zich zeer geleidelijk geografisch uitspreiden op basis van een zich ontwikkelend inzicht in de terreinomstandigheden en de lokale veiligheidssituatie. De missieteams van het PRT zullen optreden zoals nu in Baghlan waarbij monitoren, rapporteren, overleg en faciliteren de voornaamste instrumenten zullen zijn. Hierbij zal gezien de veiligheidssituatie extra zorg worden besteed aan de veiligheid van de missieteams. Zo zullen de missieteams begeleid worden door specialisten die luchtsteun kunnen aanvragen (*forward air controllers*). Als de weersomstandigheden geen luchtsteun toelaten – een uitzondering in Uruzgan – worden de missies tot het minimum beperkt. De missieteams zullen bijzondere aandacht schenken aan intra- en interetnische conflicten in de provincie. De bergachtige terreindelen – geschikt voor guerrillaoorlogvoering – zullen initieel zoveel mogelijk worden gemeden. De presentie zal zich in deze eerste fase dus gezien de dreiging vooral beperken tot de vlakke gebieden rondom Tarin Kowt en Deh Rawod.

Defensie

Datum

21 oktober 2005

Ons kenmerk

Fase 1 zal worden benut voor het maken van een *civil assessment* teneinde de mogelijkheden voor langer lopende wederopbouwprojecten in te schatten. Hierbij is met name van belang in hoeverre NGO's kunnen worden geïnteresseerd voor de provincie Uruzgan gegeven de veiligheidssituatie. Na afronding van dit *assessment* kunnen, zodra de omstandigheden dat toelaten, onder auspiciën van het Ministerie van Buitenlandse Zaken wederopbouwprojecten ter hand worden genomen.

In fase 2 kan het Nederlandse contingent - naar de huidige inzichten - worden uitgebreid met een extra infanteriecompagnie en twee extra missieteams voor het PRT. Pas in fase 1, na het verkrijgen van een gedegen inzicht in de situatie ter plekke, zal worden vastgesteld hoe deze uitbreiding zal geschieden. Te denken valt aan versterking van één van de twee bestaande locaties of aan een geografische uitbreiding. Dit laatste kan door het overnemen van één van de twee huidige OEF-locaties in het noorden en oosten van de provincie of door het opzetten van een geheel nieuwe *compound*. Er kan pas worden overgegaan tot geografische uitbreiding als aan een aantal criteria is voldaan. Zo dient er eerst rondom de twee startlocaties een goede bewegingsvrijheid te zijn voor Nederlandse missieteams en patrouilles en voor de Afghaanse veiligheidsorganisaties. De ANA en de ANP moeten in staat zijn hier grotendeels zelfstandig op te treden. Daarnaast moeten ook de IO's en de NGO's hun werkzaamheden kunnen uitvoeren. Er dienen concrete aanwijzingen te zijn voor een verandering van de attitude van de bevolking, bijvoorbeeld dat Afghaanse burgers uit eigen beweging informatie verschaffen over de OMF. Ten slotte moet de inlichtingenoperatie in fase 1 voldoende inzicht hebben verschaft over de nieuwe locatie en de directe omgeving. In deze tweede fase kan worden overwogen de intensiteit en de reikwijdte van de offensieve operaties te verhogen.

De voorlopige gedachten voor fase 3 gaan uit naar het inbrengen van nog een infanteriecompagnie om de gehele provincie Uruzgan af te dekken en militaire presentie te garanderen in de nabijheid van alle grotere bevolkingscentra. Voor deze geografische uitbreiding gelden *de facto* dezelfde criteria als voor de overgang tussen fase 1 en fase 2. De benodigde sterkte voor deze derde fase zal zoals gezegd worden vastgesteld op basis van de ervaringen in fase 1 en 2.

Regionale benadering. De risicofactoren voor de provincie Uruzgan moeten nadrukkelijk worden gezien in een regionale context. Zo zijn de stammen verspreid over meerdere provincies in het zuiden van Afghanistan en zijn intra- en interetnische conflicten een regionaal probleem. Bewegingen van vijandige groeperingen en individuen tussen Pakistan en onder andere Uruzgan vinden ook plaats in en door de andere provincies in het zuiden en oosten van Afghanistan. Logistieke aanvoerlijnen doorkruisen meerdere provincies. Aspecten als corrupte overheidsfunctionarissen, armoede onder de conservatieve bevolking, verbouwen van en handel in drugs en ongenoegen over het optreden van de huidige coalitiestrijdkrachten doen ook opgeld in de andere provincies in het zuiden. Wederopbouwspanningen moeten worden gecoördineerd om suboptimalisatie en tempoverschillen tussen provincies te voorkomen. Informatiecampagnes dienen op elkaar te worden afgestemd.

Met de twee andere *lead nations* voor zuid Afghanistan is dan ook afgesproken de complexe veiligheidsproblematiek nadrukkelijk regionaal aan te pakken. De regionale benadering komt ook naar voren bij ondersteuning in extreme situaties. Dit is een verantwoordelijkheid van de commandant van ISAF (COMISAF) en van de regionale commandant. Naar verwachting zal in de revisie van het operatieconcept van de NAVO worden bepaald dat COMISAF en de regionale

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

commandant het recht hebben eenheden buiten de provinciegrenzen in te zetten zonder consultatie van de hoofdsteden. Zo kunnen bijvoorbeeld Britse, Amerikaanse en Canadese eenheden in noodgevallen ingezet worden in de provincie Uruzgan. Het is hierbij overigens van belang dat de deelnemende landen zo min mogelijk voorbehouden aangeven bij het aanbieden van eenheden. Dit houdt uiteraard ook in dat Nederlandse eenheden buiten Uruzgan kunnen worden ingezet. Nederland moet akkoord gaan met dit principe.

Conclusie. Middels een interdepartementale aanpak wordt het zwaartepunt van de missie - de attitude van de lokale bevolking - gericht tegemoet getreden. Bij de incrementele aanpak wordt fasegewijs inhoud gegeven aan geografische uitbreiding en intensivering van de activiteiten van de Nederlandse eenheden. Uitbreiding naar andere locaties geschiedt alleen als de veiligheidssituatie dit toestaat. Onvermijdbaar is dat initieel niet aan alle operatielijnen van de NAVO, zoals *counter insurgency operations*, evenveel aandacht kan worden besteed.

5. Risico's bij het uitvoeren van deze missie en maatregelen

De risico's zijn onder te verdelen in drie categorieën: risico's voor de missie, risico's voor de eenheden en risico's die voortvloeien uit de situatie in de provincie Uruzgan.

A. Risico's voor de missie

Hieronder vallen risico's die de start van de ISAF-missie in zuid Afghanistan bedreigen en voor aanvang moeten worden opgelost.

Risico: De multinationale brigade dient te beschikken over een snelle reactiemacht die in staat is de operaties in de gehele regio te ondersteunen. Er is behoefte aan een compagnie die ondersteund wordt door voldoende helikopter capaciteit. Deze behoefte is nog niet ingevuld.

Maatregel: de Canadese brigadecommandant onderzoekt tijdens zijn tactische verkenning of, en zo ja hoe, door een rotatieschema deze behoefte vanuit de taakgroepen in de provincies kan worden ingevuld. Nederland heeft aangegeven in fase 1 slechts een beperkte bijdrage te kunnen leveren aan een rotatieschema.

Risico: de relatief geringe Nederlandse presentie in de provincie Uruzgan noopt tot een stevige stok achter de deur, onder andere in de vorm van gegarandeerde luchtsteun. Er is op dit moment onvoldoende aanbod van gevechtsvliegtuigen voor gegarandeerde luchtsteun in Afghanistan. De behoefte is circa 20 gevechtsvliegtuigen voor geheel Afghanistan, waarvan op dit moment alleen Nederland vier F 16's heeft aangeboden.

Maatregel: vanaf het begin van de opbouwoperaties zullen zes Nederlandse Apache gevechtshelikopters en vier Nederlandse F-16's beschikbaar zijn voor luchtsteun. Een deel van de Apaches zal voorwaarts worden ontplooid op de basis Ripley nabij Tarin Kowt. De F-16's zullen worden gestationeerd op het vliegveld van Kandahar. Deze locaties in of nabij de provincie Uruzgan garanderen snelle inzetbaarheid en voldoende effectieve inzetijd boven de provincie. Zo nodig zullen deze middelen tijdelijk worden onttrokken aan het commando van ISAF en onder nationaal commando worden geplaatst. Naast de vier Nederlandse gevechtsvliegtuigen zullen EPAF-partners zoals Noorwegen en Denemarken mogelijk F-16's stationeren op het vliegveld van Kaboel of Kandahar. Indien dit niet geschiedt, moet worden overwogen het aantal

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Oms kenmerk

Nederlandse F-16's uit te breiden. Canada heeft nog geen besluit genomen over het stationeren van F-18 gevechtsvliegtuigen in Afghanistan. Dit besluit wordt verwacht na 1 april 2006 (aanvang nieuwe fiscale jaar). Naast deze ISAF luchtsteun kan *in extremis* een beroep worden gedaan op de Amerikaanse middelen in OEF. Hiertoe is al begin 2004 tussen ISAF en de *Coalition Forces Command-Afghanistan* (CFC-A) een *Memorandum of Assistance* (MOA) opgesteld.

Risico: de beheersfuncties op het vliegveld van Kandahar dienen tijdig van de VS te worden overgenomen, anders kan de ISAF-operatie in zuid Afghanistan niet adequaat worden ondersteund. De verantwoordelijkheid voor het vliegveld als *deployment operating base* (DOB) en *forward support base* (FSB) is echter nog niet vastgelegd. De *lead nations* stellen zich op het standpunt dat NAVO verantwoordelijk is voor de vulling en de gelieerde afwikkeling van de kosten, in casu *common funding* voor de DOB en voorfinanciering voor gedeeltes van de FSB.

Maatregelen: de DOB-functie is een strategische, theaterbrede functie die verder reikt dan het ondersteunen van de ISAF-operatie in zuid Afghanistan. NAVO is verantwoordelijk voor de vulling van de organisatie en de middelen. Momenteel wordt deze functie ingevuld door de VS. De VS zullen naar verwachting tot één jaar na de overgang van OEF naar ISAF de functie blijven vervullen.

Ten aanzien van de FSB-functie bestaat nog onduidelijkheid. NAVO vraagt de *lead nations* de leiding over te nemen, maar zolang er nog onduidelijkheid bestaat over de organisatie, de benodigde middelen en de financiering gaan deze drie landen niet in op dit verzoek. NAVO onderzoekt deze kwestie. De verwachting is dat de bijdrage van de *lead nations* zich zal beperken tot een gering aantal militairen die tezamen de staf van het vliegveldcommando zullen vormen. NAVO dient zorg te dragen voor de vulling van de onderliggende organisatie en is verantwoordelijk voor de financiering.

Risico: NAVO acht de aanwezigheid van drie compagnieën in de provincie Zabul noodzakelijk teneinde de rechter flank van de regio zuid Afghanistan adequaat af te dekken. Indien dit niet gebeurt kunnen Taliban eenheden zich vrijwel ongehinderd verplaatsen tussen Pakistan en de vrijplaatsen in en rondom Uruzgan. Dit is ook de mening van de *lead nations* en van de huidige commandant van de coalitietroepen in Zabul. De vulling van deze behoefte wordt door NAVO en de *lead nations* gezien als een voorwaarde voor de overdracht van OEF naar ISAF. De VS is voornemens de drie compagnieën in de provincie Zabul na de overdracht van OEF aan ISAF terug te trekken en alleen een PRT achter te laten. Op dit moment zijn voor de provincie Zabul na deze overdracht geen manoeuvre eenheden voorzien.

Maatregel: de VS stellen voor de behoefte te vullen door het (tijdelijk) stationeren van compagnieën vanuit de taakgroepen in de *lead nation* provincies. Hiervoor zou een rotatieschema moeten worden opgesteld. Dit is echter niet de oplossing. Ten eerste brengt het verkleinen van de capaciteit in de provincies de veiligheid van de eigen troepen in gevaar. Ten tweede is het vanwege operationele redenen noodzakelijk permanent eenheden in de provincie Zabul te stationeren. De drie *lead nations* en NAVO hebben er daarom bij de VS op aangedrongen om de aanwezigheid van de drie compagnieën in de provincie Zabul ook na overdracht aan ISAF te handhaven totdat NAVO een land bereid heeft gevonden troepen in deze provincie te stationeren.

Risico: bij het ontbreken van medium transporthelikopters zijn medische evacuatie en inzet van snelle reactiemacht in de provincie Uruzgan niet gegarandeerd. Dit levert onaanvaardbare medische en operationele risico's op. Tijdens de laatste verkenning is duidelijk geworden dat door de combinatie van hoge temperaturen en de terreinhoogtes het optreden met Cougar

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

helikopters in de maanden april t/m oktober aan ernstige beperkingen onderhevig is. Zo is het voor de Cougar niet mogelijk in deze periode gedurende de warme daguren op te stijgen van de basis Ripley.

Maatregel: in de *force preparation message* aan NAVO is deze problematiek aangekaart. Deze kwestie wordt door mij nader onderzocht. Te denken valt aan de inzet van enkele zware transporthelikopters door een partnerland. Australië is voornemens aan het eind van dit jaar twee of drie Chinooks te ontplooiën naar Kandahar voor inzet in Uruzgan tot september 2006. Bij een positief besluit van Australië tot deelname kunnen deze transporthelikopters onder ISAF worden ingezet in de zomermaanden. Vanaf april 2007 heeft Nederland weer de beschikking over Chinook helikopters die deze taken kunnen vervullen.

B. Risico's voor de eenheden

Hieronder vallen de risico's voor de Nederlandse eenheden in de provincie Uruzgan.

Algemene maatregelen

In alle fasen zal veel aandacht worden besteed aan *force protection*. Zo geldt dat activiteiten alleen maar worden ondernomen als er een gedegen inlichtingenbeeld bestaat van het voorziene inzetgebied. Hiertoe wordt een breed scala aan inlichtingenverzamel- en analysecapaciteiten ingebracht. Risicovolle acties worden bovendien alleen maar uitgevoerd als luchtsteun is gegarandeerd. Een snelle reactiemacht zal 24 uur per dag inzetbaar zijn en daarbij gebruik kunnen maken van transporthelikopters of gepantserde voertuigen. Alle vluchten van transporthelikopters zullen worden beveiligd door gevechtshelikopters. Door de voorwaartse ontplooiing van transporthelikopters op de basis bij Tarin Kowt zijn korte reactietijden voor medische evacuatie en voor de inzet van de snelle reactiemacht gegarandeerd. Tenslotte zijn respectvolle benadering van alle bevolkingsgroepen, een open attitude, presentiepatrouilles en veelvuldige contacten met de bevolking alsmede de *hearts and minds* projecten ook elementen die bijdragen aan de *force protection*. Dit laatste zal worden ondersteund door een afgewogen en intensieve informatie-campagne.

De relatief geringe Nederlandse presentie in de provincie Uruzgan noopt tot een stevige stok achter de deur, onder andere in de vorm van gegarandeerde luchtsteun. Vanaf het begin van de opbouwoperaties zullen zes Nederlandse Apache gevechtshelikopters en vier Nederlandse F-16's beschikbaar zijn voor luchtsteun. Een deel van de Apaches zal zoals gezegd voorwaarts worden ontplooid op de basis Ripley nabij Tarin Kowt. De F-16's worden gestationeerd op het vliegveld van Kandahar. Deze locaties in of nabij de provincie Uruzgan garanderen snelle inzetbaarheid en voldoende effectieve inzetijd boven de provincie. Zo nodig zullen deze middelen tijdelijk worden onttrokken aan het commando van ISAF en onder nationaal commando worden geplaatst.

Naast de luchtsteunmiddelen zal ook grondgebonden escalatievermogen worden ingebracht. Op elke locatie zullen vuursteunmiddelen worden geplaatst in de vorm van (zware) mortieren. Daarnaast zal een aantal YPR-infanteriegevechtsvoertuigen met nachtzichtapparatuur en een snelvuurkanon worden gestationeerd op Ripley en op de basis bij Deh Rawod voor een bijdrage aan de beveiliging van deze *compounds*. In uiterste gevallen kan de YPR in delen van de provincie ook worden ingezet als snelle gepantserde reactiemacht. Tenslotte zullen in Nederland middelen van de veldartillerie achter de hand worden gehouden op een korte *notice to move* die

Defensie

Datum 21 oktober 2005
Ons kenmerk

snel kunnen worden ingezet in de provincie Uruzgan. Kortom, indien nodig zullen de Nederlandse militairen inhoud kunnen geven aan het credo "*we can be your best friend, or your worst enemy*", uiteraard met inachtneming van de *rules of engagement* en het voorkomen van collaterale schade.

Uiteraard is het - mede maar niet alleen vanuit het oogpunt van *force protection* - van belang dat de Nederlandse eenheden een goede inlichtingpositie opbouwen. Zoals boven aangegeven zal een breed scala van inlichtingenverzamel- en analysecapaciteit worden ingebracht. In de aanloop naar de inzet in ISAF stage III verdient het aanbeveling een deel van de Nederlandse speciale eenheden die nu optreden in de provincie Kandahar te verplaatsen naar de provincie Uruzgan. Deze eenheden kunnen daar samenwerken met de Amerikaanse en Australische eenheden en aldus bijdragen aan het vergroten van het inzicht in de situatie in Uruzgan. De inzet van de Nederlandse commando's onder de operatie *Enduring Freedom* zou daartoe na 18 april 2006 met enkele maanden moeten worden verlengd tot het einde van de opbouwperiode.

Uit het ISTAR bataljon worden vanaf fase 1 middelen ontplooid zoals *field humint teams*, analyse- en adviescapaciteit en middelen voor het peilen en intercepteren van berichtenverkeer. Een UAV-peloton kan mogelijk al eind dit jaar onder inbedding in OEF een operationele test uitvoeren in Uruzgan en vervolgens bijvoorbeeld in de *lead-nation* periode (november 2006 – mei 2007) onder regionale leiding van ISAF worden ingezet. Gezien het voortzettingsvermogen van de UAV eenheid kan deze slechts één maal voor een periode van zes maanden worden ingezet. Na de operationele test zal ik nader bezien in welke periode de UAV eenheid zal worden ingezet. Naast deze ISTAR middelen zullen onder andere de Apaches, de F-16's, de missieteam van het PRT en de reguliere patrouilles een bijdrage leveren aan de verwerving van inlichtingen. Tenslotte is door de *lead nations* in zuid Afghanistan overeengekomen dat inlichtingen zullen worden gedeeld.

Specifieke maatregelen

Risico: het uitvoeren van hinderlagen, overvallen en aanslagen met IED's op patrouilles van de ISAF troepen en de Afghaanse veiligheidsdiensten.

Maatregelen: naast het opbouwen van een goede inlichtingenpositie worden de routes uitvoerig verkend vanuit de lucht. De patrouilles worden voorzien van IED stoorapparatuur. Ook worden de routes veelvuldig afgewisseld. Het personeel zal zorgvuldig worden opgeleid in het herkennen van IED's en het nemen van tegenmaatregelen.

Risico: het beschieten van bases met raketten en mortieren.

Maatregelen: gezien het niveau van de dreiging wordt zoals eerder vermeld extra aandacht geschonken aan de bescherming van de Nederlandse militairen. Behalve de gebruikelijke beschermingsmaatregelen zoals patrouilles is voorzien in de aanschaf van gepantserde containers voor commando-installaties en die faciliteiten – zoals eetzaal – waar zich veel militairen bevinden. De Apaches en eventueel de UAV zullen met hun sensoren de omgeving observeren. Daarnaast onderzoek ik de mogelijkheden tot de spoedige verwerving van hoogwaardige observatiemiddelen voor de *compounds*. Hierbij moet gedacht worden aan op een mast gemonteerde dag- en nacht camera met een groot bereik (tot circa 19 kilometer) en een hoge resolutie.

Risico: propaganda en intimidatie lokale bevolking.

Defensie

Datum 21 oktober 2005
Ons kenmerk

Maatregelen: er zal een afgewogen en intensieve informatiecampagne worden opgestart. Daarnaast wordt met *hearts and mind* projecten aan de lokale bevolking getoond dat met het aantreden van ISAF daadwerkelijk verbeteringen in de levensomstandigheden van de bevolking in Uruzgan zullen plaatsvinden. Ook door de respectvolle benadering van de Afghaanse bevolking door de Nederlandse militairen zal propaganda en intimidatie minder effectief zijn.

Risico: het beperken van de bewegingsvrijheid van de ISAF troepen door het aangrijpen van de aanvoerlijnen.

Maatregelen: transporten zullen zo veel mogelijk met luchttransportmiddelen worden uitgevoerd om verplaatsingen over de weg te minimaliseren. Hiertoe wordt ook een Nederlandse Hercules C-130 permanent ter beschikking gesteld van het detachement. Alle vluchten van transporthelikopters zullen worden beveiligd door gevechtshelikopters. Bij onvermijdelijke wegverplaatsingen zal gebruik worden gemaakt van apparatuur om IED's te storen. De wegen zullen van tevoren door Apache-helikopters worden verkend.

Risico: medische risico's.

Maatregelen: de provincie Uruzgan is uitgestrekt en niet alle locaties zijn eenvoudige en snel over de weg te bereiken. Gewonden dienen dan ook afgevoerd te worden per helikopter. Om de vliegafstanden te beperken wordt in Tarin Kowt een rol 2 hospitaal ontplooid. De streefnorm zoals gesteld in de aanwijzing SG nr V19 "Grondslagen, Hoofdlijnen en Systeemeisen(GHS)" van 1-uur wordt desondanks niet voor alle delen van de provincie Uruzgan gehaald. Samen met een reactietijd en de inlaadtijd dient in bepaalde gevallen met een afvoertijd van 2 uur rekening te worden gehouden.

Regionaal wordt samengewerkt met het (CAN/NLD/GBR) role 3 hospitaal te Kandahar en het (GBR) role 2 hospitaal in de provincie Helmand. Doordat het gewondentransport centraal vanuit Kandahar zal worden aangestuurd kan er bij grotere aantallen gewonden direct een spreidingsplan in werking gaan. Op deze manier kan men regionaal 10 zwaar gewonden en 20 lichter gewonden binnen redelijke tijdsgrenzen behandelen. Deze regionale capaciteit is voldoende voor 95% van de ongevalsituaties zoals die de afgelopen jaren in Afghanistan zijn voorgekomen. Planmatig komt men in minder dan 5 % van de situaties regionale capaciteit te kort. Mochten er bij een incident méér gewonden vallen dan zal men de lichter gewonden elders in Afghanistan moeten behandelen. Voor zwaarder gewonden die niet over grote afstand transporteerbaar zijn zal men dan moeten overgaan op een rampenbenadering.

De ANA valt voor wat betreft de acute geneeskundige zorg terug op de militaire hospitalen van ISAF omdat het lokale civiele ziekenhuis in Tarin Kowt hier onvoldoende capaciteit voor heeft. Hierdoor moet rekening worden gehouden met een aanbod van ongeveer 8 chirurgische gewonden per week. Langdurige opname van deze patiënten zou het eigen systeem 'verstopen'. Derhalve zullen er afspraken gemaakt moeten worden met het lokale civiele ziekenhuis of andere organisaties zoals NGO's voor de nazorg.

Uit de verkenningen is gebleken dat het de civiele gezondheidszorgvoorzieningen aan alles ontbreekt op de gebieden materieel, personeel en hygiëne. Het opnemen van deze voorzieningen in het verzorgingssysteem voor Nederlandse militairen is dus voorlopig niet mogelijk.

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

In de provincie Uruzgan komen malaria, tbc, hepatitis-A, cholera, leishmaniasis en rabiës voor. Hiervoor gelden de normale preventieve maatregelen als vaccinaties, anti-insectenmiddelen en malariaprofylaxe.

C. Risico's die voortvloeien uit de situatie in de provincie Uruzgan

Onder deze risico's vallen de drugsproductie en transport, de twijfelachtige kwaliteit van de huidige bestuurders en het DIAG-proces.

Risico: Uruzgan staat hoog genoteerd op de lijst van opiumproducerende provincies. De toenemende betrokkenheid van ISAF-eenheden bij de Afghaanse anti-drugscampagne kan leiden tot additionele veiligheidsrisico's.

Maatregelen: NAVO voorziet dat de ISAF-eenheden de Afghaanse overheid actiever gaan ondersteunen bij de drugsbestrijding. Het huidige operatieplan 10302 biedt hiertoe – zonder aanpassingen – de mogelijkheden. Hierbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan actieve inlichtingenvergaring, bijdragen aan informatiecampagnes, het leveren van logistieke steun aan Afghaanse drugsbestrijdingseenheden, bescherming voor diezelfde eenheden en het aanhouden van drugstransporten indien deze bij de dagelijkse werkzaamheden worden ontdekt. De drugsbestrijding blijft echter in eerste instantie een verantwoordelijkheid van de Afghaanse autoriteiten, ondersteund door de G8 *lead nation*, het Verenigd Koninkrijk. Zo zal vernietiging van papavervelden of arrestatie van drugscriminelen geen taak worden voor ISAF. Helderheid in doelstelling en goede communicatie met de lokale bevolking zal dit risico moeten beperken. Daarnaast kan worden overwogen in overleg met het Ministerie van Buitenlandse zaken een deel van de wederopbouwprojecten te concentreren op alternatieve bronnen van inkomsten voor papaverboeren.

Risico: De kwaliteit van de huidige bestuurders van de provincie Uruzgan is twijfelachtig waardoor draagvlak voor hun optreden ontbreekt. Echter, door het autoritaire optreden van de huidige gouverneur Jan Mohammad is er een zekere vorm van stabiliteit - geen veiligheid - ontstaan in de provincie. Mohammed en andere leden van de Popolzaistam bezetten de belangrijkste posities in de provincie en regeren met harde hand. De militie van Matiullah valt binnen de invloedssfeer van de gouverneur. Indien de gouverneur door president Karzai wordt vervangen is het niet ondenkbaar dat de machtsbalans wordt verstoord en de etnische spanningen in de provincie toenemen.

Maatregel: eventuele vervanging van Mohammad in overleg met de Afghaanse regering zorgvuldig voorbereiden en begeleiden.

Risico: Het DIAG-proces bevindt zich in de eerste fase van informatievoorziening. De vrijwillige ontwapeningsfase zal binnenkort van start gaan. In Uruzgan is vooral de militie van commandant Matiullah, commandant van de *highway police*, een punt van aandacht. Het is deze militie die door de VS wordt ingehuurd voor een bijdrage aan de beveiliging van de *compounds*. Het is niet goed voorspelbaar hoe deze militie zal reageren als een belangrijke bron van inkomsten wegvalt en ze bovendien wordt gedwongen de wapens in te leveren.

Maatregelen: Het ontbinden van deze militie noopt het Nederlandse contingent tot additionele maatregelen voor de beveiliging van de *compounds*, bijvoorbeeld het onttrekken van ANA-eenheden aan hun reguliere operaties voor beveiligingstaken.

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

D. Conclusie

Bovenbeschreven maatregelen adresseren alle op dit moment bekende veiligheidsrisico's. *Force protection* voor eigen eenheden staat voorop. Operaties vinden alleen plaats als er een gedegen inlichtingenbeeld is opgebouwd en als de snelle reactiemacht en luchtsteun zijn gegarandeerd. Door inbreng van een breed scala aan inlichtingenverzamel- en analysemiddelen en door de gegarandeerd beschikbare en deels voorwaarts ontplooid helikopters en gevechtsvliegtuigen is dit afgedekt. De genoemde maatregelen laten echter onverlet dat rekening moet worden gehouden met slachtoffers aan Nederlandse zijde.

In samenwerking met de operationele commandanten en de MIVD zal ik in periodieke sessies operationeel risicomanagement uitvoeren. Bezien zal worden hoe de veiligheidssituatie zich ontwikkelt in de aanloop naar de missie en of het operatieconcept bijstelling behoeft.

6. Vereist militair vermogen

De incrementele aanpak vertaalt zich uiteraard in trapsgewijze opbouw van het militaire vermogen. In fase 1 zijn ongeveer 1100 Nederlandse militairen benodigd. Hierbij is de sterkte van het F-16 detachement niet meegerekend aangezien het hier een inzetmiddel betreft dat voor geheel Afghanistan inzetbaar is; dit geldt ook voor de volgende fases. De kernelementen in fase 1 zijn:

- een PRT met twee missieteams,
- drie infanteriecompagnieën, twee bij Tarin Kowt en één in de omgeving van Deh Rawod voor *force protection* en inzet als snelle reactiemacht,
- zes Apachehelikopters en vier F-16's,
- een OMLT voor ondersteuning van de ANA,
- een hoofdkwartier voor de taakgroep in Uruzgan,
- een bijdrage aan het multinationale hoofdkwartier in Kandahar,
- een bijdrage aan de *multinational support unit* in Kandahar,
- ISTAR-eenheden,
- ondersteunde elementen zoals een rol 2 hospitaal, genie-eenheden, verbindingseenheden en bevoorradings- en onderhoudselementen,
- zes transporthelikopters,
- een Hercules C-130.

Met 1100 Nederlandse militairen zal het door u opgedragen plafond van 1000 militairen met circa 100 militairen worden overschreden. Ik acht dit noodzakelijk voor een verantwoorde uitvoering van de missie.

Reeds in deze eerste fase zal overigens om politieke reden een relevante internationale partner een bijdrage moeten leveren. Deze bijdrage komt bovenop de genoemde 1100 militairen. Met de verwachte bijdrage van Australië komt de totale sterkte in fase 1 op 1340 militairen. Binnen de Nederlandse krijgsmacht is, met enkele aanvullende maatregelen, voldoende geschikt personeel beschikbaar voor het uitvoeren van de missie. Rekening houdend met andere militaire verplichtingen is de krijgsmacht in staat om deze capaciteit gedurende 24 maanden in te zetten.

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

In fase 2 zal de sterkte worden verhoogd met circa 325 militairen door de inbreng van twee extra missieteams voor het PRT, het toevoegen van een extra infanteriecompagnie en het toevoegen van de gerelateerde logistieke componenten. In fase 3 zal de sterkte verder worden verhoogd op basis van de inzichten die zijn opgedaan in fase 1 en 2, bijvoorbeeld door de inbreng van een extra infanteriecompagnie. In fase 2 en 3 zullen de personele aantallen dus aanzienlijk uitgaan boven de gestelde Nederlandse personeelsplafonds. Deze fases kunnen dus alleen worden uitgevoerd als een relevante partner (of meerdere partners) substantiële aantallen militairen inbrengt met eenheden die passen binnen dit operatieconcept.

Gedurende de periode dat Nederland de leiding heeft over het multinationale hoofdkwartier in Kandahar, van november 2006 tot mei 2007, zal er een extra bijdrage worden geleverd van circa 200 militairen. Deze bestaat voornamelijk uit extra stafpersoneel, een verbindingscompagnie en eventueel een UAV-eenheid. Inzet van de UAV-eenheid in een andere periode zou leiden tot een additionele overschrijding van het personeelsplafond. Deze eenheid kan gezien het voortzettingsvermogen slechts één periode van zes maanden worden ingezet. Gezien de veelheid aan nationale middelen voor informatieverzameling gedurende de drie fasen acht ik de inzet tijdens de *lead nation* periode een verantwoorde keuze.

Vier Nederlandse F-16's zullen worden gestationeerd op het vliegveld van Kandahar en operationeel zijn voor de aanvang van de opbouw in de provincie Uruzgan. Het is nog onduidelijk welke EPAF-partners gedurende de inzet van de Nederlandse grondeenheden een bijdrage zullen leveren aan de luchtsteuncomponent. Canada heeft nog geen besluit genomen over de inzet van F-18's in Afghanistan. Er zal moeten worden bezien of de uitbreiding van het NL F-16 detachement noodzakelijk is.

De ontplooiing van de Nederlandse eenheden zal langs verschillende lijnen geschieden. Uit kosten oogpunt wordt er naar gestreefd maximaal gebruik te maken van zeetransport. Niet-essentieel militair materieel kan vervolgens waarschijnlijk over land via Pakistan worden aangeleverd. Het personeel en delen van het materieel zullen middels luchttransport worden vervoerd via Kaboel of Kandahar. Er zal maximaal gebruik worden gemaakt van de start- en landingsbaan nabij de basis in Tarin Kowt. Deze baan kan worden gebruikt door tactische luchttransportmiddelen als de Hercules C-130. Gedurende de operatie is een Nederlandse C-130 beschikbaar voor nationale luchttransporten van en naar Afghanistan en in het inzetgebied. Voor alle vormen van transport zal worden gezocht naar kosteneffectieve samenwerking met internationale partners. Overigens is het de bedoeling om zoveel mogelijk logistieke transporten met luchttransport uit te voeren teneinde risicovolle verplaatsingen over de wegen zoveel mogelijk te voorkomen.

Bij het vereiste militaire vermogen behoort ook de deelname van een relevante internationale partner. Naast de relevante partners in de zuidelijke regio (UK, US en CA) is deelname van een relevante partner ook in Uruzgan vanaf het begin van fase 1 een voorwaarde. Australië heeft te kennen gegeven interesse te hebben in een bijdrage in ISAF stage III. De politieke besluitvorming in Australië zal plaatsvinden op 8 november. Het Australische Ministerie van Defensie heeft onlangs een drietal opties voorgesteld aan de regering voor samenwerking met de Nederlandse eenheden in Uruzgan voor de duur van 24 maanden. Er wordt gedacht aan het inbrengen van Chinook transporthelikopters, een reconstructie-eenheid van ongeveer 30 man, reconstructiespecialisten, een infanteriepeloton met gepantserde voertuigen voorzien van een snelvuurkanon, stafpersoneel in het PRT en in de staf van de taakgroep, alsmede circa 40 man speciale eenheden. De totale omvang bedraagt ongeveer 240 man. Daarnaast zal een Australische C-130 Hercules één of twee vluchten per week vliegen van Qatar naar Kandahar of

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

Tarin Kowt. Het Australische contingent zal in voorkomend geval de beschikking krijgen over fondsen voor wederopbouw. Al met al vormt de eventuele Australisch inbreng een waardevolle bijdrage aan het Nederlandse ISAF-detachement.

De Bulgaarse Minister van Buitenlandse zaken heeft aan zijn Nederlandse collega eind september laten weten een bijdrage aan Stage III te overwegen. Via de Bulgaarse defensie-attaché zijn hierover begin oktober vragen gesteld aan het Bulgaarse Ministerie van Defensie. Tot dusverre is nog geen reactie ontvangen. Overigens heeft Canada informeel laten weten mogelijkheden te zien voor deelname aan het detachement indien geen andere partner kan worden gevonden.

Samenvattend kan worden gesteld dat het vereist militair vermogen trapsgewijs zal worden opgebouwd van circa 1340 militairen in fase 1 naar circa 1665 militairen in fase 2. Bij deze getallen is het mogelijke Australische detachement van 240 man meegeteld. In fase 3 zal deze sterkte verder worden verhoogd afhankelijk van de ervaringen in de twee eerdere fases. Het F-16 detachement is in de personeelsaantallen niet meegenomen aangezien het hier een inzetmiddel betreft voor heel Afghanistan. Van november 2006 tot mei 2007 heeft Nederland de leiding over het regionale hoofdkwartier en zullen 200 man extra worden ingezet. Relevante partners zijn – vanuit het oogpunt militair vermogen – nodig in fase 2 en 3 gezien de opgedragen personeelsplafonds van 1000/1200. Naast deze ISAF-militairen kunnen ook de twee ANA-bataljons in de provincie worden gerekend tot het militaire vermogen.

7. Tijdlijnen

De huidige nationale en internationale planning gaat ervan uit dat met de opbouw van de Apache- en F-16 detachementen op het vliegveld van Kandahar kan worden begonnen in maart 2006. Dit is echter afhankelijk van de voortgang van de renovatie van de start en landingsbaan en de noodzakelijke aanpassing van de overige infrastructuur van het vliegveld.

Nadat de Apaches en F-16's operationeel zijn op het vliegveld van Kandahar – gepland is eind april 2006 – kan een aanvang worden gemaakt met de opbouwoperatie in de provincie Uruzgan. Deze opbouwoperatie zal naar verwachting circa twee maanden duren. Gedurende deze opbouwoperatie kan al een begin worden gemaakt met het ontplooiën van personeel en materieel zodat de eenheden mogelijk begin juni 2006 een initiële operationele capaciteit hebben en een aanvang kan worden gemaakt met fase 1. De volledige operationele capaciteit kan worden bereikt op 1 juli 2006.

De duur van de drie fasen is zoals vermeld afhankelijk van de operationele situatie in het inzetgebied. De totale duur van de Nederlandse bijdrage zal na de overdracht van OEF aan ISAF (gepland 1 juli 2006) 24 maanden bedragen.

Deze planning kan nog aan verandering onderhevig zijn. Zo ligt de aanpassing van het vliegveld van Kandahar op het kritieke pad. In het verleden hebben zich in Kandahar door weersomstandigheden en andere tegenslagen aanmerkelijke vertragingen in bouwwerkzaamheden voorgedaan. Daarnaast hebben de OEF-coalitiepartners en NAVO nog geen besluit genomen over de exacte datum van de transitie van OEF naar NAVO. De huidige planning gaat uit van 1 juni 2006. Indien deze overdracht vertraging oploopt zal het ontplooiingsschema van de Nederlandse eenheden worden aangepast.

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

8. Bevelsstructuur

De ISAF operatie staat onder commando van de NAVO, waarbij COMISAF vanuit Kabul de operatie leidt. In stage III zal er sprake zijn van een extra ISAF bevelslaag op regionaal niveau. De Nederlandse eenheden in Uruzgan zullen dan direct worden aangestuurd door de in Kandahar gestationeerde commandant van de zuidelijke regio (Helmand, Kandahar, Uruzgan, Zabol, Nimruz en Day Kundi). Nederland zal tussen november 2006 en mei 2007 het bevel voeren over deze regio. Nederland zal ook buiten deze periode op alle relevante bevelsniveaus zijn vertegenwoordigd met stafofficieren of liaisonofficieren. Zo zullen er permanent circa 50 Nederlandse militairen werkzaam zijn in het regionale hoofdkwartier in Kandahar. In de Nederlandse bevelsperiode zullen circa 100 posten in dit hoofdkwartier worden bemand.

De coalitiepartners en de NAVO hebben overeenstemming bereikt over de bevelsverhoudingen en de afstemming tussen ISAF- en OEF-eenheden. Er is gekozen voor de volgende constructie: één van de plaatsvervangend commandanten van ISAF (DCOM-security) zal tevens een leidinggevende functie vervullen in de staf van CFC-A.

Opgemerkt moet worden dat COMISAF alleen bevelsbevoegdheden heeft over de militaire aspecten van de operatie. Binnen het NAVO operatieplan 10302 voor ISAF is voor de *lead nations* van een PRT een bijzondere rol weggelegd voor het inhoudelijk uitvoeren van de PRT-operatie. Nederland behoudt bevoegdheden om dit in te vullen in overleg met andere deelnemende PRT-landen en de Afghaanse regering. Deze heeft hiertoe een apart stuurorgaan (*Executive Steering Committee*) opgezet. Naast vertegenwoordigers van de *lead nations* van de PRT's is ook COMISAF vertegenwoordigd in dit orgaan. Binnen de NAVO is overigens een tendens waarneembaar om COMISAF meer bevoegdheden te geven in de aansturing van de PRT's teneinde de verschillende werkwijzen beter op elkaar af te kunnen stemmen.

Afrondend kom ik tot de conclusie dat er sprake is van een heldere commandostructuur.

9. Rules of Engagement

Het verwachte optreden van ISAF in zuid Afghanistan is voor NAVO aanleiding geweest de *Rules of Engagement* te herzien. Dit proces is nog gaande. Bestudering van eerste conceptversies leidt tot de verwachting dat de *rules of engagement* voldoende robuust zullen zijn om de missie te ondersteunen. De Nederlandse geweldsinstructies zullen indien nodig overeenkomstig worden aangepast.

Defensie

Datum

21 oktober 2005

Ons kenmerk

10. Overgang van OEF naar ISAF

De transitie van OEF naar ISAF vraagt bijzondere aandacht vanwege de nationale politieke gevoeligheden bij enkele politieke partijen. Uitgangspunt voor de Nederlandse bijdrage aan Stage III is dat er geen Nederlandse militairen onder bevel van OEF worden gesteld.

Zoals hierboven gesteld dient NAVO gedegen plannen voor de transitie op te stellen, onder meer om te voorkomen dat de operationele slagkracht van de internationale presentie tijdens deze transitie wordt aangetast. Deze transitieplannen zijn in een vergevorderd stadium en zullen binnen de NAVO tegelijk met het hernieuwde operatieplan worden geaccordeerd. Gezien de grote troepenmachten die in het gebied moeten worden ingebracht (ISAF) resp. zullen verlaten (OEF) is het onvermijdelijk dat ISAF- en OEF-eenheden geruime tijd naast elkaar in hetzelfde gebied zullen verblijven. Wat betreft de bevelsoverdracht is het echter onwenselijk dat dit gefaseerd gebeurt, aangezien voorkomen moet worden dat in een overgangsfase onduidelijkheid over de bevelsstructuur ontstaat. ISAF zal de verantwoordelijkheid van OEF overnemen zodra voldoende ISAF-eenheden in het gebied aanwezig zijn. Tot dat tijdstip zal de ISAF-aanwezigheid worden opgebouwd terwijl OEF in het gebied het bevel voert. Nederlandse eenheden blijven tot de overdracht tussen OEF en ISAF onder nationaal commando. Hiertoe zal het contingentscommando tijdelijk worden versterkt.

In de laatste maanden voordat ISAF het zuiden overneemt zal OEF het bevel voeren via het multinationale hoofdkwartier in Kandahar. Voorzien is dat dit multinationale hoofdkwartier van de drie *lead nations* in februari 2006 van start gaat en in maart 2006 volledig gaat functioneren. Pas rond 1 juni 2006 zal dit hoofdkwartier een ISAF-hoofdkwartier worden. Met het Verenigd Koninkrijk en Canada is afgesproken dat de drie landen gezamenlijk het brigadehoofdkwartier bemannen, waarbij het grootste deel voor rekening komt van de *lead nation*. Canada zal als eerste in februari 2006 de leiding nemen, gevolgd door Nederland in november 2006 en het Verenigd Koninkrijk in mei 2007.

Voor het goed functioneren van het hoofdkwartier - dat onder meer de ontplooiing van het Nederlandse detachement in Uruzgan moet begeleiden - is het dringend gewenst dat het vanaf het begin in de definitieve samenstelling kan functioneren, inbegrepen de Nederlandse bijdrage van circa 50 militairen. Dit dient in overeenstemming te worden gebracht met de Nederlandse eis dat er geen Nederlandse militairen onder OEF-commando worden gesteld. Dit geldt overigens niet alleen voor de Nederlandse bijdrage aan het multinationale hoofdkwartier, maar ook voor de *multinational support unit* (circa 60 Nederlandse militairen) en voor het rol 3 hospitaal (10 tot 15 militairen). Deze groepen Nederlandse militairen zullen een ISAF-status krijgen. Een *Red Card Holder* zal er toezicht op houden dat zij geen werkzaamheden verrichten die strijdig zijn met de ISAF-taken, zoals CT-operaties. Het NAVO-transitieplan zal duidelijk moeten maken dat het multinationale hoofdkwartier, óók in de periode dat het nog onder OEF functioneert, geen taken kan uitvoeren die strijdig zijn met het ISAF-Oplan.

Een en ander laat onverlet dat groepen Nederlandse militairen in de periode februari 2006 - juni 2006 werkzaamheden zullen verrichten in het kader van OEF, ook al hebben zij een ISAF-status en ook al zijn deze werkzaamheden in overeenstemming met de ISAF-taken. Dit zal als onvermijdelijk moeten worden aanvaard.

Defensie

Datum 21 oktober 2005
Ons kenmerk

De situatie is eenvoudiger voor de F-16's en de Apache-gevechtshelikopters. De F-16's zijn ISAF-middelen die in het hele ISAF-gebied inzetbaar zijn. Naar verwachting zal er slechts een zeer korte periode zijn dat de F-16's op Kandahar reeds operationeel zijn (vanaf mei 2006) terwijl ISAF nog niet de verantwoordelijkheid voor Zuid-Afghanistan heeft overgenomen (in juni 2006). In deze periode kunnen de F-16's in het ISAF-gebied (Kabul, noorden en westen) worden ingezet, en tevens in het zuiden voor zelfverdediging van ISAF-detachementen in opbouw. *In extremis*-steun voor OEF is altijd mogelijk.

Voor de Apache-helikopters geldt dat zij in de periode tussen operationeel worden en ISAF-overname onder nationaal bevel kunnen worden gehouden. Zij kunnen worden ingezet voor de ondersteuning van ISAF-eenheden in opbouw en voor *in extremis*-steun voor OEF.

Het is op dit moment nog niet duidelijk in welke mate OEF actief blijft in de provincie Uruzgan. De coalitie heeft aangegeven dat het tijdelijk inrichten van gebieden voor OEF activiteiten, CT-operaties, tot de mogelijkheden behoort. In dit geval is nauwkeurige coördinatie en deconflicte, ook op de lagere bevelsniveaus een voorwaarde. Hoofdaandachtspunt daarbij is dat de CT-operaties geen afbreuk doen aan het zwaartepunt van de Nederlandse taakgroep, het positief veranderen van de attitude van de lokale bevolking. Dit onderwerp zal in de vervolgplanning van de missie mijn bijzondere aandacht houden.

11. Uitgaven

Bij het ramen van de uitgaven zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

- De raming is opgesteld voor een periode van inzet van 24 maanden mei 2006 t/m april 2008 plus 4 maanden voordetachement (vanaf februari 2006) plus 2 maanden (tot juli 2008) nadetachement.
- De sterkte gedurende de inzetperiode van 24 maanden bedraagt planmatig 1100 militairen.
- Gedurende de periode dat Nederland leiding geeft aan het regionale hoofdkwartier, november 2006 t/m april 2007, wordt de sterkte opgehoogd met 200 functieplaatsen.
- De vliegers van de C-130 zijn niet in deze raming opgenomen. De inzet wordt in de ITAS procedure verrekend met de begroting van de Koninklijke Luchtmacht.
- De uitgaven van de inzet van de KDC 10 zijn niet in deze raming opgenomen. In beginsel wordt verdiend binnen het gestelde vliegersplafond.
- De additionele uitgaven verbonden aan de inzet van de F-16 zijn niet in deze raming opgenomen. Deze inzet wordt ingebracht als strategisch middel voor geheel Afghanistan. Deze additionele uitgaven komen overigens wel ten laste van de voorziening HGIS maar onder een andere noemer.
- In fase 2 en fase 3 vindt er geen uitbreiding plaats met Nederlandse eenheden. Eventuele logistieke ondersteuning, evenals de infrastructuur zijn onderdeel van nader onderzoek. Er zijn hiervoor geen uitgaven geraamd.
- De ramingen voor *deployment* en *redeployment* gaan uit van drie mogelijke opties variërend van de combinatie zee- en wegtransport (18m Euro) tot de combinatie lucht- en beperkt wegtransport (58m Euro). Voor de raming van de *redeployment* is van dezelfde gegevens gebruik gemaakt. Voor calculatiedoeleinden is uitgegaan van de duurste optie.

De totale raming voor 24 maanden, inclusief *redeployment*, bedraagt M€ 339 tot M€ 385. De financiële omvang van ISAF zuid Afghanistan heeft vergaande consequenties voor het deel van de voorziening HGIS dat bestemd is voor het financieren van vredesoperaties. Het thans nog

Defensie

Datum 21 oktober 2005

Ons kenmerk

resterende saldo voor 2006 is niet toereikend om de aanvang van de missie te accommoderen. De omvang van het tekort wordt vooralsnog geraamd op M€35 tot M€ 65. Hiervoor dient de voorziening HGIS te worden aangevuld. Een positief besluit voor deelname aan UNMIS zal, gezien het geringe financiële beslag, geen wezenlijke invloed hebben op de hoogte van de overschrijding van het HGIS-budget.

Voor 2007 en 2008 is de voorziening HGIS – rekening houdend met overige nog niet begrote verplichtingen – naar verwachting eveneens niet toereikend. Op deze problematiek zal nader worden ingegaan in de Artikel-100 brief. Hierbij geldt dat ondermeer de voorziene additionele uitgaven voor inzet van het F 16 detachement en verlenging van de Nederlandse bijdrage aan EUFOR nog niet zijn verwerkt in de berekening van de nog beschikbare ruimte.

12. Conclusie

Mede op basis van de analyses van de MIVD stel ik vast dat de veiligheidssituatie in Zuid-Afghanistan zeer risicovol is. Met name het optreden van de OMF vanuit de vrijplaatsen in en rondom Uruzgan, gesteund door terroristische organisaties in Pakistan, leidt tot een slechte veiligheidssituatie.

De risico's kunnen echter op verschillende manieren tegemoet worden getreden. Het uitgangspunt is dat *force protection* van eigen eenheden altijd voorop staat, ook als dit als consequentie heeft dat aan bepaalde aspecten van het operatieplan van de NAVO - zoals *counter insurgency* operaties - minder aandacht kan worden geschonken. De incrementele aanpak garandeert dat de troepenopbouw in de provincie Uruzgan en de operationele taakuitvoering continue worden afgewogen tegen de veiligheidssituatie. Op prudente wijze wordt hierbij inhoud gegeven aan de geografische uitbreiding en intensivering van de Nederlandse eenheden. Uitbreiding naar andere locaties geschiedt alleen als de veiligheidssituatie dit toestaat. Offensieve operaties worden alleen uitgevoerd als een gedegen inlichtingenbeeld, luchtsteun en een snelle reactiemacht voorhanden zijn. Door de voorwaartse ontplooiing van Nederlandse Apaches en gevechtsvliegtuigen worden de voorwaarden geschapen voor een effectieve luchtsteun. Er worden grondgebonden escalatiemiddelen ingebracht en er zal extra aandacht worden geschonken aan de bescherming van Nederlands personeel door onder andere de inbreng van gepantserde containers en moderne observatiemiddelen op de *compounds*. Door vroegtijdige ontplooiing van verkenningseenheden - nog voor de opbouw van start gaat - en door de inbreng van ISTAR-middelen zal een goede informatiepositie worden verkregen. Transporten worden zoveel mogelijk door de lucht uitgevoerd. De aanwezigheid van relevante militaire partners in de zuidelijke regio en een partner in Uruzgan schept de voorwaarden voor internationale assistentie in noodgevallen. Door een verhoogd CIMIC-budget zijn er mogelijkheden om vooruitlopend op wederopbouwprojecten de attitude van de lokale bevolking in de gewenste richting om te buigen. Wederopbouwprojecten zullen dit verder versterken. Hiertoe dienen echter - analoog aan het voornemen van Australië - voldoende financiële middelen ter beschikking te worden gesteld door het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Ook het optreden van de Nederlandse eenheden - gebaseerd op respect voor de lokale bevolking - zal een bijdrage leveren aan de eigen bescherming. Middels een interdepartementale taakgroep kan duidelijk worden gemaakt dat Nederland zich inzet om het lot van alle stammen te verbeteren en niet alleen van de nu heersende Popalzai-stam. Bovengenoemde maatregelen laten echter onverlet dat rekening moet worden gehouden met slachtoffers aan Nederlandse zijde.

Defensie

Datum

21 oktober 2005

Ons kenmerk

Er is een aantal voorwaarden voor positieve besluitvorming:

- De inbreng van een relevant partnerland moet zijn gegarandeerd *vanaf het begin* van de operatie. Indien Australië op 8 november een positief besluit neemt is deze voorwaarde ingevuld; de beoogde Australische bijdrage kan goed worden geaccommodeerd. Een mogelijk alternatief is een Canadese bijdrage. Dit laatste zal echter nader moeten worden onderzocht.
- De luchtsteun door jachtvliegtuigen voor de grondtroepen moet zijn gegarandeerd. NAVO zal er zorg voor moeten dragen dat de internationale inbreng van jachtvliegtuigen voldoet aan de behoefte. In het uiterste geval zou Nederland kunnen overwegen het F-16 detachement uit te breiden.
- Er moet een bevredigende oplossing worden gevonden voor de helikopterproblematiek in de warme maanden. Assistentie van een internationale partner is hierbij noodzakelijk. Bij een positief besluit van Australië zal dit probleem worden opgelost.
- In de provincie Zabul moet een voldoende sterke presentie van ISAF-eenheden door NAVO worden ingevuld.
- NAVO dient een bevredigende oplossing te vinden voor het beheer van de *Forward Support Basis* en de *Deployment Operating Base* te Kandahar en voor de gelieerde afwikkeling van de kosten.
- NAVO moet - in overleg met de beoogde Canadese brigadecommandant - een acceptabele invulling vinden voor de beoogde snelle reactiemacht van de brigade.
- Gezien de noodzaak voor een interdepartementale benadering van deze missie, moeten afspraken worden gemaakt met het Ministerie van Buitenlandse zaken over de Nederlandse wederopbouwinspanning, inbegrepen de daarvoor beschikbare fondsen.

Indien deze voorwaarden zijn ingevuld acht ik het uitvoeren van een militaire operatie in Zuid-Afghanistan uitdagend maar uitvoerbaar en verantwoord. De Nederlandse militairen zullen in de regionale context een nuttige bijdrage leveren aan voortgang richting de gewenste eindsituatie in Zuid Afghanistan.

Binnen de Nederlandse krijgsmacht is de noodzakelijke expertise aanwezig en beschikbaar om gedurende langere tijd deze operatie uit te voeren. Aan deze missie zijn risico's verbonden maar ik ben van mening dat door de voorgenomen maatregelen deze risico's afdoende tegemoet worden getreden. Daartoe acht ik het noodzakelijk 1100 militairen in te brengen, een overschrijding van 100 militairen van het door u eerder opgedragen personeelsplafond.

Ik adviseer u tenslotte indien u met deelname aan stage III instemt de Nederlandse speciale eenheden die nu optreden in de provincie Kandahar hun werkzaamheden te laten verplaatsen naar de provincie Uruzgan. Deze eenheden kunnen daar samenwerken met de Amerikaanse en Australische eenheden en aldus bijdragen aan het vroegtijdig vergroten van het overzicht in Uruzgan. De inzet van de Nederlandse commando's onder de operatie *Enduring Freedom* zou daartoe na 18 april 2006 met enkele maanden moeten worden verlengd onder het regiem van ISAF tot het einde van de opbouwperiode. Besluiten rondom deze gewijzigde inzet zullen moeten

Defensie

Datum 21 oktober 2005
Ons kenmerk

worden genomen in de kerngroep Speciale Operaties.

Uiteraard zal in samenwerking met de MIVD de ontwikkeling van de veiligheidssituatie in zuid Afghanistan nauwkeurig worden gezien. Mogelijk kan dit leiden tot aanpassing van het operatieconcept of mijn militaire advies.

Deze nota is doorgesproken met de DAB die u separaat van politiek advies voorziet.

DE COMMANDANT DER
STRIJDKRACHTEN

D.V. Berlijn
Generaal